

ᠡᠭᠦ ᠨᠡ ᠮᠡ ᠨᠡ ᠰᠡ

ጣቦቢፋ ኮ

Saurbhusi 12 Br.

Erklärung 6 Br

1 SU 2U 3

Երկու թիւը լեկկ ծրարով

Darkly 14 Br.

46 quinquagesima 7 Br.

ሆኑ ተፋህ

Swarthburg 2. 60 *Sox.*

4 kqurukuz 1.50 Sol.

486 h 7.

ԺԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ

20 *Urb.*

ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

上 上

3. Յ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1) Եր դպրոցական գործունէ-
 տութեան մէջ, ամեն անգամ, երբ
 հարկ եղած է, և ամեն անգամ,
 երբ առիթ է ներկայացած, մենք
 չենք դադարած այն իրողքը առաջ
 դնելու որ հարկաւոր էր դպրոցը
 դպրոցական գործը հետու պա-
 հել կուսակցական կռիւներ՝ և
 չի թողուլ որ այդ էականագէտ ի-
 դեւ աշանցագէտ ազգային ընդ-
 հանուր բնաւորութիւն կրող հա-
 ցաւորութիւնը, որպիսին է դրպ-
 րոցը, զո՛հ գնար կուսակցական
 նեղ, գծու՛ծ և մասնաւոր հաշիւ
 ներու ու նկատումներու։

Այդ միտքը մենք կը հիմնու
ւորէինք այն հասկացողութեան
վերայ թէ դպրոցը լինելով սե-
փականութիւն, ուռանց կուսակ-
ցական կամ դաստիարակային որ և
է խտրութեան, ընդհանուր ազ-
գէն, նա պէտք է և ծառայէր ընդ-
հանուր ազգին, այսինքն որ այն-
տեղ ուսանելու և կրթութիւն կոչ
ուող ազգային մասնակները իրա-
ւունք ունէին և պարտաւոր էին
ուսանելու և կրթութիւն հաւա-
ծայն զուտ ազգային և ընդհա-
նուր բնաւորութիւն ունեցող ըս-
կզբունքներու և որ ամեն կու-
սակցութիւն, որ կը ձգտէր ձեռք
ձգել այդ հաստատութիւնները,
զանոնք ուրիշ բանի չծառայեց-
նելու, բայց եթէ առաջնապէս և
գլխաւորապէս իւր կուսակցական
մասնաւոր դիտաւորութիւններուն
ու յետին մտքերուն. դիպած կը
լինէր ընդհանուր ազգութեան
իրաւունքին և փաստած՝ նոյն այդ
ազգութեան հիմնական դաս-
անները կազմող սկզբունքներուն
Ազգային դպրոցը պէտք է մնար
զուտ ազգային և ընդհանուր
նա չպէտք է լինէր կուսակցա-
կան. Այս՝ տեսականապէս:

Գործնական տեսակետէն դա-
տելով խնդիրը, վնասը որ կա-
րոյ էր ճակատագրականապէս յա-
ռաջանալ անգլոսիւն կրթական
հաստատութեանը՝ կրօնակցական

միջառտութեանն նոյն տղի հաս-
տատութեանց գործերուն մէջ,
աւելի քան ականբռւ էր: Մատ-
նուած կուսակցական ամենօրեայ
անդերը, անհաշիւ կռիւներու,
ազգային կրթութեան գործը
պէտք է անպայման չէզոքանա-
ր պէտք է անպայման անդամա-
լուծուէր և, նոյնիսկ, ոչնչանա-
ր Այդպէս ալ եղաւ:

Այսօր հայ ազգային կրթական
գրեթէ առանց բացառութեան
բոլոր հաստատութիւնները ամե-
տեղ մատուցած են ամենաողջա-
տնիշխանութեան, ամենաանկե-
պարան վիճակի, Ամեն տեղ ըս-
կըսած կողմաւէն մինչեւ արտա-
սահման, Ռուսմանիա, Բուլղարի-
եգիպոս, ինչեւ անդամ բո-
ւրկրի մէջ, հայրենիքի հող
վերայ, միևնոյն քառային վ-
ճակն է, որ կը տիրէ ազգայ-
նական հաստատութեանց մե-
նացա մէջ միանգամայն դադ-
է բուն ուսումն ու կրթութիւ-
ն ուրիշ բան չի տեսնուիր, բա-
եթէ անվերջ կռիւ ու ժխոր-
ինչո՞ւ այդպէս:

Որովհետեւ հայ յեղ. կուսակցութիւնները անկարող եղան բռնել այն պարզ, այն տարրական ճշմարտութիւնը որ սրբալի իրենց հետապնդած նպատակը, այն է ազգային ստրկութեալքաւթումը և ազատութիւնը օտար լուծէն, ազգութեան առաջ դրուած հարցերուն առաջինը լինալ այնուամենայնիւ, քանի այդ հարցը չէր լուծուած և քանի յայտնի չէր որ նա կարող լուծուիր ժտանգաւոր էր ցնդալքայել այն օրինական հատտութիւնները, որոնք որ կմախք էին նոյն այդ ազգութեան, Այդ հաստատութիւններպրոց, եկեղեցի և սոցա շոբոյրուող ամեն վաչական միին, պէտք է պահպանուէին վրթար, անխախտ և որքան կլի է հաստատուած ամուր հիւրու վերայ:

Իրանգաւոյն սխալ էր,
 գերագոյն նպատակի ձեռք
 ուիլը խնդրոյ տակ էր, ձեռն
 հանելոյն ինչ արդէն
 հոգւած էր:

[illegible]

Այս սկզբունքը, որքան որ ալ չս
լորտաբլծաղ լինին նա զգացումներու
սխալ էր եւ այսօր, երբ այդ նը
պատակը տակաւին կը մնայ նպա
տակ, մենք ստիպուածով կտեսնենք
որ հետզհետէ կը քանդուին
ուշիշանալու կը դատապարտուի
նոյն իսկ այն հիմքերը, որոն
վերայ կեցած էր ազգը նախ քան
յեղափոխական շարժումները
որոնք, խաղաղ վիճակի մէջ, կա
րող եղած էին պահել ազգը,
անշուշտ, բաղձացում երջանի
վիճակի մէջ, բայց գոնէ մի յս
լաբերական ապահով վիճակի մէ

Արդ, այժմ միակ տիրապետ
երկիւղը մտքերու վերայ այն
թէ ինչ կլինի ազգին հետ՝ եր
ջարունակութիւլ իրերի ներկ
ընթացքը՝ իսպառ ոչնչանան
• այդ խաղաղ ազգային հաստ
տութիւնները: Պարզ է, եթէ
րերը ընթանան այնպէս, ինչպ
նոքա ընթացան մինչեւ այ
ազգութեան ուրիշ վերջ չէ կա
լինել, բայց միայն իսպառ ք
ջալում և ոչնչացում:

Այս չէ միայն:
Հ.Յ. Կուսակցութիւնները պէ-
տ բռնակցին որ անկէ յետոյ
նաւանդ, երբ յեղափոխա-
գործը ինքն իւր մէջ պառ-
տուելով՝ կորսնցուց ամեն մի
թիւն, ամեն ամբողջութիւն և
բարու ետեւէ գոյութիւն և
ցան միմեանց հակառակ ինք-
րոյն կուսակցութիւններ, ա-
ռաւ վտանգաւոր կը դառնար
ցա միջամտութիւնը ազգ-
հաստատութեանց մէջ, և, հե-
տագործ, միայն այդ փաստը
ուսկան պիտի լինէր յետ կե-
տի. այդ անմիտ քաղաքական
թիւնէն, նոքա, ընդհակառակ

ւելի մեծ եռանդով, աւելի մեծ նախանձախնդրութեամբ շարունակեցին միեւնոյն վտանգաւոր խաղը, և այդ անմոտօքէն, անգիտակցօքէն, անհաշիւ, անխորհուրդ, գործելով ամեն, ինչ որ կարող էր թեւագրեւ մարդկային հնարամտութիւնը՝ ընկճելու, նշուածելու հակառակորդը և կանգնելու համար սեփական յաղթական դրօշը՝ Սա ցաւալի է, սա որդայի է:

Ինչ կարող էր լինել այդպիսի
քաղաքականութեան հետեւանքը:
— պարզ է, միայն քանդում, ու-
շընչացում: Ըստ այդմ և այսօր
մենք կը տեսնենք տեղ տեղ կի-
սաքանդ, իսկ տեղ տեղ բուրժու-
վին քանդուած վիճակի մէջ ա-
մեն ինչ որ բուն ազգային ընդ-
հանուր է:

Ամեն ինչ փնտրուած է: Ամեն
ինչ ցնցուած է: Ամեն ինչ կրտս-
պառնայ տապալուելու Ռայց նա-
որ ամենէ աւելի կրեց հարուածը
— այդ, անտարակասելի է, ազ-
գային դպրոցն է, ազգային դաս-
տիարակութեան հասարակակա-
ն վայրը: Կուսակցութիւնները ա-
մենէ աւելի աշխտեղ ուզեցին ի-
րենց հարուածները: Երեսակա-
յեցէք, դպրոցը — այդ ամենա-
յարմար վայրն էր, զոր հարկ է
նախ և առաջ գրաւել, նուաճել-
և հասկանալի պաշտօններով-
որպէս չի կուսակցութիւնը ամ-
րացնէր, հաստատէր նախ և ա-
ռաջ իւր գոյութիւնը ազգին սր-
տին մէջ, ազգային նոր, մատա-
անմշակ, դալար սերունդի հոգե-
բանութեան մէջ: անկէ յետո-
գործը ինքնին կրնթոնար: Ա-
պագոտ գործը...

Ու դեռ չենք խրատուած
 դեռ կան մարդիկ, որոնք կը հ
 բախրեն կուսակցութիւններ
 բոլոր կուսակցութիւնները, յա
 ճակիլ այդ բերդերու վերայ, դ
 րոցներու վերայ, և մզել նո
 չուրջը ազնուագոյն կուլը, յ
 նոն ժողովրդի գերագոյն չա
 րու եւ այդ մարդիկ չեն տ
 ներ սրայդ սրբազնասուրբ
 զովդէային շահերը ամեն մի կ
 սակցութեան իւր սեփական շա
 ւէ, որմէ ան կողմը դժոխք

Redaction du Journal

«I r a v o u n k»

(Bulgarie) **VARNA**

Редакция

ВЪВЪСТАНИЕ

«Иразунк»

BAPPA

Գրոշխիւնք եւն չեն

а. рпз/р

միայն, ուրիշ ոչ ինչ:

Արդեօք կխաբեն այդ մարդիկ թէ իրենք կխաբեն զիրենք, ո՞րն է այդ երկուքն:

Իսկ մենք կասենք: Հարկաւոր է որ այլեւս դադարի այդ դժոխային կռիւը դպրոցներու շուրջը: Կուսակցութիւնները պէտք է հեռու մնան դպրոցէն: Դպրոցով պէտք է զբաղուի ինքը, ժողովուրդը, առանց կուսակցական խորի, նոյն իսկ իւր ընտրած ազգային-ժողովրդական հանգամանք ունեցող վարչական մարմիններու միջոցաւ: Հրաւիրել այս կամ այն կուսակցութիւնը կռուի դպրոցի շուրջը — անմոռութեանց մեծագոյնն է: Դպրոցը պէտք է դառնայ խաղաղութեան վայր, ուր ուրիշ բան չպէտք է քարոզուի բայց միայն ազգային ընդհանուր ուսում և կրթութիւն: Հարկաւոր է, քանի դեռ ուշ չէ, քանի դեռ կարող է ժամանակ լինել, ըմբռնել այս տարրական միտքը և զուր կռիւներ չը յարուցանել ազգութեան մէջ: Հարկաւոր է մանաւանդ որ այս միտքը ըմբռնելի իրենք, դպրոցական վերին մարմինները, և չը թոյլ տային որ շարունակուէին ազգակործան կռիւներ:

Ժամանակ է, կը կարծենք, որ ամեն մէկը ամփոփուի իւր դերի, իւր սահմանի մէջ: Յեղափոխական կուսակցութիւնները կազմակերպուած են հայ հայրենիքի ազատութեան նպատակով: օտար լուծէն, է, թող այդ նպատակի մէջ ալ մնան, թող անկէ դուրս չեննեն: Դպրոցը գրաւելը ամենեւին հարկաւոր չէ այդ նպատակի իրագործման: Նա առանց աղոր ալ կարող է շատ լաւ իրագործուիլ, եթէ նա իրագործելի է: Ինչ կը վերաբերի դպրոցին,

նա պէտք է մնայ միայն և միայն իւր դպրոցական դերի մէջ, այն է լինել վառարան ընդհանուր ազգային կրթութեան ու դաստիարակութեան կուսակցական հաշիւը դուրս անկէ:

Հ Խոշարտեման

ՀԱՄԱՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ՁԷ

—X—

Մեր գործը մեր նպատակին համապատասխան չէ՞, եւ այս անհամապատասխանութիւնը մեզ համար նոր չի լինելու: Խոստիւ դատաւարութիւն է: Մի ամբամասկ կապը էինք ստել, թէ՛ որովհետեւ մեզ համար բոլորովին մի նոր գործի եւք ձեռնամուղ եղել, բնականաբար պէտք էր որ ունենայինք, մի անյաջող փորձերը, ձախողանքը եւ թեթեւ վնասները: Լաւ, սակայն ինչ ասել, տեսնելով օրէ ցօր այնպիսի վնասներ, անհաշիւ գործեր, անխմանալի մտքեր եւ ոչ մի կերպով արդարանալի արարքներ, որոնք ոչ միայն մեզ մեր նպատակին ձեռնհաս չուր փոքրիկ նշանն իջել չունին, այլ եւ մեզ իսկապէս քանդում պատակում եւ ոչնչացնում են: Գործ չի տեսնուել եւ չիմանալու: համար՝ մարդ պէտք է երկու աչքով էլ մտքով էլ կոյր լինի: սակայն ոչ մի ազգ փրա ամբողջութեամբ չի կարող կոյր լինել: Ինչպէս մարդկային անհատները, նոյնպէս եւ ազգերը որ ըստ օգնական զարգացումներին հետ փոխվում են և Եւրոպայի պահանջները եւ այդ պահանջներն իրականացնելու միջոցները, որոնք երբ համապատասխան չեն լինում միմեանց ոչ մի ազգիւք: Են գոյաւորուած կատարուած, ծախսուած նոյն իսկ նոյնիւրում աշխատութիւնը, թէկուզ այդ վերջինը լինի վերին աստիճանի ազնիւ և անկեղծ կերպով անխնայ մատակարարում: Ինչպէս լինում է երբեմն, որոնց օրինակներն ստեպ տեսնում ենք, բայց ոչ երբեք խրատվում: մանաւանդ երկար տարիները էլ ետք, երբ հարկաւոր էր մեզ ունենալ գոնէ համեստ չափով մի փոքր արդիւնքը՝ այնչափ տարիները զոհո-

ղութեան ստիպան ի՞նչ ենք տեսնում մենք, միայն վնաս եւ ծախս չեստորմութիւն:

Յատկապէս թիւր իրական կեանքի պահանջի համապատասխան յարցումն է, որ դադար է առնուի շուրջ մեքենայի նման, երբ հարկաւոր կամ պահանջելի չգտնէ ինչպիսիւ նրան: Իսկ երբ պահանջներ անհամապատասխան կամ տարբեր նպատակով է մատակարարվում չգտնել իրողականում եւ ջանքատու է մեքենան, կանգ է առնում կեանքի եւ սկսում է անտեսել զանալ: Դեկտեմբեր (համար 2) ի նման յոկ կենդանական կեանք է դառնում իրա բարոյական: անկումով, առանց մարդկային վնաս կոչումին համապատասխանելու: Ծնունդն ու առնում զրգոնութիւններ, յաղթում միւր, հակըդդրիմութիւններ եւ վերջապէս հրապարակ է նետվում անաշտ քննադատութեան արդար բողոքը:

Մենք այսօր ապրում ենք լուսնորեալ կոչում քաներորդ դարում: որը բաղադրուած իրա նախորդներին բաղադար եղած է ուսումի և գիտութեան տեսակէտից ընդհանրապէս բայց մասնաւորապէս մեզ՝ հայերիս համար ներկայ դարը քաղաքական, տնտեսական, ուսումնական կամ գիտական ոչ մի գոհացողիչ միջոցաւ չի չի կարողացաւ տալ: պարզապէս այն, բացարձակ պատճառով, որ մենք թէեւ այդ յիշում աշխարհային շահագործութիւններն քաղենք ինքնուրուի անուշով շատ աղաղակ բալ ձրացրինք, սակայն անոր համեմուտ տիրանալու համար յարմար եւ համապատասխան ոչ մի գործ ունեցանք: չիմ ասում թէ անգործ մնայինք, բայց մեր գործերը մեզ ղէպի նպատակ շատախորհրդին, վասն զի նոքա զուրկ էին այնպիսի բնատրութիւնից, նոքա կարծես ճակատագրու էին անպատճառ հակառակ արդիւնք արտադրելու: Իայց թէ ինչո՞ւ — (այդ յետոյ):

Երկար տարիների ընթացքում եթէ մի բան է փոփոխուել մի զմեռւմ, այդ էլ գաղափարական զարթունքն է եղել: սակայն այդ էլ այնչափ փոքր, աննշան չափով եւ, երբեմն էլ միակողմանի ու սխալ հասկացողութեամբ, անհաստատ հողի վրայ հիմնուած եւ անպատասխան, որ չարժէ այժմանգրել

որպէս մտային յիշատիւթիւն կամ շարժում:

Մենք չունենալով այսօր մի ընդհանրական տիրող լուրջ գաղափար, որուն զիմէնք միահամուտ: սիրայոժար նուիրելով Գրա իրագործման համար պահանջելի ամեն գոհաբերութեթիւն, քաժանովի եւ ցոկ ցոկ վազվազում ենք խօյ: քար տարակերպութիւնը ջանքերի մէջ, տնկիւտանալով մեր վաղըի՝ ելքին ուր յանգեւր: մենածկի նման հասանքից վար: միշտ վարքչուելով, վասն զի մեր գործը համապատասխան չէ մեր նպատակին: Ահա մի կեանք, մի արարք կամ գործունէութիւն, որ երբեք չէ յարմարվում իրաւութիւն կոչում մեծ խտկային հասնիլ ցանկացող համայնքին: եւ ոչ միայն այս չափ, ցաւալիօրէն ստեպ հայաթաղութեւ ենք յատկաբերում մեզ հետ միեւնոյն նպատակին զիմող մի ուրիշ զանգուածի ղէմ, զլատելով նրա ուժը, եթէ նա միջանդի տկար է լինում: և կամ մենք ենք ջանքատու մեզ հետ մի աշխողութիւն կազմող մի այլ հատուածից, եթէ նա մեզանից զօրեղ է հանդիսանում, եւ այս անբռնական, լաւ եւս ինքնակրծան գործունէութիւնից փրկութիւն էլ ենք սպասում, այս բոլորը կոչելով ազգասիրութիւն: Այսպիսի երեւոյթներ ու գործեր անհաշուելի շարքով իրար յաջորդում են շատ ժամանակ, որոնք ոչ միայն մեկնում յոյս չեն ծնեցնում մի օր մի ո՞ր եւ ինչ նպատակաւոր ինքնաբեր ղէպում ազատութիւն դառնելու, հապա մեղանում առկած եւլ մնացած յոյսի մնացորդներն էլ իսպառ անհետանում եւ, մեզ մատնում յուսահատութեան, քաղաքական մուլացիկի վիճակին հասնում: որոնցից աղաւելու համար ո՞չ աղօթք կարող են փրկարար լինել եւ ոչ ի զուրկութեւ յրտինք ու արկուն:

Երեւութապէս մեզ փրկել սահմանուած ինքնակոչ առաջնորդների քննաքննող, ժողովուրդը հիփոսացնող երեմիականներն ողբերի եւ շատ անգամ յանկուցել կեդրոնածից հաւատիս աղու մեներ փոխարէն հազարապատիկ օգտակար կը լինի, գործել համապատասխան նպատակին, հող չէ, թէ դանդաղ: յամբ եւ աստիճանաբար, բայց միշտ նպատակայարմար: Մ. Հ.

ԻՆՉԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԱԿ ԵՆ ՄԵՐ «ԱԶԳ. ՓՐԳԻՉՆԵՐԸ»

ԿԱՐԴԻՐ ԽՐԱԿՈՇԱՆՔԸ

(Շար. Ասիայի, քիւիկ)

Այնուհետ, քննեց Հ. Խոշարտեմանի կուսակցական դատաւարութեան հարցը: Կենտրոնական վարչութիւնը 1903 թ. Վնչակի թիւ 1-ում, մի պաշտօնական լայնաբերութեամբ «Բաղաժական անասութեան մի գլուխ գործող» վերնացրի տակ, միջոցով էր ի միջի աւրաց եւ վերոյիշեալին դատաւան, պարագիտ եւ այլ մակդիրներով:

Պատգամաւորները չնայած որ ժողովի սկզբում խիստ նախապաշարուած էին, Հ. Խոշարտեմանի հարցում սխալմամբ պահանջ գրին կենտրոնին ներկայացնել իրանց բոլոր այն բանաւոր թէ գրաւոր փաստերը, որոնց հիման վրայ ոչ միայն յիշալը հոշակել էր կուսակցութիւնից արտաքուստ, այլ եւ կովկասում Ա. Ի. Ժ. ղովուելու դատաւարութիւն էր մանաւան, Կենտրոնի լիազորքի տասօր Սազունու ջանքերով:

Սազունի եւ Հ. Սրգումանեան Նամեն ճիգ թափեցին, շատ մրտաւ թղկեր բերեցին զրեցին մէջանդ բայց այդ խնդրումն էլ խայտառակ կերպով պարտեցին՝ անկարող լինելով որ եւ է օրինաւոր փաստ ներկայացնել: Որքան իշխււմ ենք, Պատգամաւորական ժողովը դատաւարանց նոյն իսկ Կենտրոնական վարչութեան այդ քաջը: Միւսում էր քննել, թէ 1903 յուլիարից յետոյ, Հ. Խոշարտեմանը կատարել էր աղիւծ մի այնպիսի յանցաւ, որով ալ ժանի եղած լինէր տերօրի:

Գործի վերջին մասը քննելու համար, Պատգամաւորական ժողովը հարկ համարեց զիմել իրան՝ ամբաստանեալին եւ պահանջել լուսաբանութիւններ:

Միջանկեալ ասեմք, որ Հ. Խոշարտեմանը ի պատասխան Դ. Պատգամաւորական ժողովի պաշտօնական պրօքթեան ու գիմումին, հրաժարեց որ եւ է քաջատրութիւն տուլ պատճառաբանելով, որ ինքը մի միայնալ Հնչակեան կուսակցութեան անդամ է եւ համարատու միմային նրա կենտրոնի առաջ, հեռուսքս չէ ճանաչում վերոյիշեալ ամբանի իրաւատութիւնը: Իայց պիտի ասել, որ իրականութեան

մէջ այդպիսի կենտրոն այլեւս գոյութիւն չունի, այլ կային երկու հատուածների կենտրոններ:

Հոկտեմբերի կեսերին էր, որ մենք ձեռք առանք Միւս Զրթնեանի սպանութեան խղիւրդ պաշտօնապէս Պատգամաւորների գրեթէ մեծամասնութիւնը, նախընթաց հայրերի ջննութեան ընթացքում: միանգամայն հի. ասթափելով Սազունուց եւ ընկերներին՝ արդէն միացել էր օգլօղիցիային: Միւս-Զրթնեանի հարցը դեռ չքննւած, օգլօղիցիային առաջարկութեամբ վրձնաց, յանուել Պատգամաւորական ժողովի մարդիկ ողբերկել վեր: Հին շալկանների կենտրոնը (Կիւ եւս զրտնու էր Լօղղոնում) իմանալու համար թէ ի՞նչ մեղադրանքներ ունեն եւ ի՞նչ փաստերի վրայ հիմնուած: Սազունիա կաններին դէմ: Պատգամաւորներ յետքեցին, եթէ չենք քննալու մ. Գալֆեան, Հրաչում եւլ: Վարդգես, որոնք մի ալբով օր շալկիցիցին Լօղղոնի փողոցները կտնելու համար վերակազմեալներին կենտրոնը կամ անդամները մէկին ու մէկին:

Այդ որոնումների մտահանկ իմացեց որ նրանք էլ Պատգամաւորական ժողով են ունեցել որը տեսել է միայն

մի շարք, որից յետոյ Եւ՝ պատգամաւորները եւ՝ կենտրոնը աներելու: Թացել էին Լօղղոնից:

Այդ անյաջողութիւնը մեր Պատգամաւորական ժողովին, որը մեծ յոյս ունէր վերակազմակերպելու հետ խնդիրը կատարելապէս լուսաբանելու:

Այնու ամենայնիւ Պատգամաւորական ժողովը իր ձեռքի տակ ունեցած զոյաւորներով ու փաստերով ձեռնարկեց Միտի եւ Զրթնեանի տերօրներին քննութեանը:

Այդ քննութեան ընթացքում Սազունին այն կարծիքն էր արտայայտում որ ինքը համոզւում էր, թէ ոչ Զրթնեանը եւ ոչ էլ Սխալ մաքուր ձրցաւորութեթիւն էին գնում միմեանց Լոյսաւ Նրանք ցանկանում էին իրանց ձեռքը զանկան կուսակցութեան ղեկը եւ ապա ամբողջ կուսակցութիւնը զննել նախօնախառակաւ: հողի վրայ, բացաւ սեղով մի տեղամայն եւ՝ սօցիալիզմի եւ այն բոլորը՝ ինչ թանկագին են եւ ղել Հնչակեան կուսակցութեան համար: Ահա այդ պատճառով էլ ինքը չէր կարող հանդուրժել, որ նրանք մուտք գործէին Կովկաս, մոլորեցնելու հին Հնչակեան միամիտ ընկերներին:

ՀԱՆՐԱՆԱԿԻՉ ՅԱՆՉՆԱԽՈՒՄԱՐ

Ահնայապատիւ Ս Պատրիարք Հայրը
իւր 171 թուահամար յիշաբերական
նամակում կը պարզէր հայաբնակ գա-
ւառներու մէջ տիրող սովին հետեւան-
քով յառաջ եկած թշուառութիւնները
որ մեր արեւելիկ եղբայրները եւ քոյ-
րերը անսուաղութեան մատնուած ըլ-
լալով չորաբեկ հացի կտորին կարօտ-
չառ անգամ վարչի խոստումով անսե-
լէն մահ առաջ կուգայ այս ընթաց-
քէն եւ շատերն ալ չը կարողանալով
սնունդ գտնել եւ աօթութեւն հայա-
նակաւ կը թողուն իրենց տունն ու
տեղը եւ իրենց կիներով ու տղաքնե-
րով կը գնան այլուր մտաւորապէս
տառ մը հացի համար:

Վառնայի հայութիւնը հանդէպ իւր
հաւարին եղբայր պարտականութեան
մէջ իւր բաժինը տուած ըլլալու հա-
մար, յորդորներով Արթ. Տէր Արքե-
պոստոս քահանայ թարգմանի, իւր իսկ
նախագահութեամբ Յանձնախումբ մը
կազմուած է հետեւեալ պատուաւոր
ազգայիններէ:

- Տ. Աւետիս Մնջիտ Կեան
- » Արշակ Սարգսեան
- » Աւետիս Մանուկեան
- » Յովհաննէս Արապեան
- » Նշան Սէմէրճեան

Արոնց վճարելիք կը խնդրուի Ձեր
կամաւոր նուիրելով, որոնց արդիւն-
քովը հազարաւորներ պիտի փրկուին
մահուան ճիւղաներէն:

Ինչպէս եւս որ վառնայի հայ հա-
տարակուծութիւնը, այս խիստ մարդա-
սրական ձեռնարկը պիտի քաջութիւն
առատաձեռնորէն մասնակցելով սոյն
հանգանակութեան:

Ի գիտացաւ. Թաղ. Սուրբ Գրիգ
Առնայապատիւ Առնայապատ
Յ. Սիւքիանեան Մուրադ Է. Սար-
գիսեան

(Կնիք)

28 ապրիլ 1918
Վառնա

ՎԱՌԱՅԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Հայաստանի սովետական հա-
մար նպատակ հաւաքող Յանձնա-
խումբը կազմուած ու վաւերաց-
ուած է Թաղ. խորհուրդէն: Յա-
նալիկայ երկու շաբթիկէն հանգա-
նալիկութիւնը պիտի սկսի: Մեծ յոյս
ունենիք որ ամեն հայ իւր կարող-
ունութեան չափով կը նպաստէ իւր
հարազատներուն, որոնք բացի
անկէ՝ որ քաղաքակ մանկատան
պայմաններու տակ ճնշուած են,
սովորաբար ըլլալու արհաւիրքին
մէջ ալ կը գտնուին: Հայաստանի
տառապող զաւակներուն պատառ-
մը հաց հասցնելը ամէն հայու
ինքնաբերական պարտականութիւնը
պէտք է ըլլայ: Թող լուս խոր-
հուր որ այս նպատակներն եւ որ
սոյն ճիւղաներէն պիտի փրկեն
ու պիտի խրախուսեն հայրենիքի
հաւատարմութեամբ պահպանները: Թա-
ղ. խորհուրդը անօթի մեռ-
նիկ անոնք, Ձեր կարկառունք մեր
եղբայրական ձեռքը: Ձեր զոհանք
քանի մը սանդիւղ անոնց ի նը-
պաստ Հեռաւոր տղակիցներէն
ուղարկուած դրամը անոնց ընկ-
նուած սրտերը պիտի լեցնէ բեր-
կրութեամբ ու յոյսով: անոնք պի-
տի սգեւորուին ու հրճուին նաեւ
անոնք որ ունին հեռաւոր եր-
կիրներու մէջ իրենց ցաւերուն,
տառապանքին ու զրկանքին վը-
րոյ մտածող հայրենակիցներ:

Ասով կոչ կընենք Վառնայի
հայութեան, չխնայել մի քանի
սանդիւղներ: Թող տա՛ւ ամեն
մարդ ըստ իւր կարողութեան,
վստահ ըլլալով որ իր չնչին նը-
պատը անպայման պիտի հասնի
նպատակին:

Հաւաքուած դրամին համար
մանրամասն հաշիւ պիտի տըր-

ուի եւ բոլոր նուիրատուները ի-
րենց նուիրելով պիտի հա-
տարակուին:

Այժմէն իսկ վստահ ենք որ ոչ
մէկ հայ չմերժեց իւր նպատակը
իրեն գիտող յանձնախումբին:

Մ.

ՆՈՐ ԹԵՐԹԵՐ

Ստացանք Գրիգոր Պալատեանի
խմբագրութեամբ թիֆլիզի մէջ հրա-
տարակուող «Գրականութիւն» եւ
կեանք» ամսուոյ շաբթական թիւը, ստա-
ցանք յոյնական նոյն քաղաքին մէջ
Գիւս Աք. Աղանեանցի խմբագրու-
թեամբ հրատարակող «Հայրենիք»
շաբթական թիւը: Երկու թերթերն եւս
կը թուին որոշուած ըլլալ որ եւ է կու-
սակցութեան անկախ՝ ազգայնական
հոգի վրայ: Ինչ որ խրախուսելու ու
քաջալուրդութեան արժանի գիւղուած
մը կարելի է նկատել հիշող այն պա-
հուն երբ անսանձ ու «թեւը կտաւ»
սոցիալիստութիւնը կը սպասուէր հիմ-
նայապակ ընել ազգն ու ազգային հաս-
տատութիւնները: Կը ցանկանք որ
երկու խմբագիրներն ըլլան անաչառ
ու արդար, որպէս զի այլաճակուած
ու ետաւարած, սակայն իր ազատա-
միտ ներկայացուած մտքերն ու մը-
տածելները տակաւ տեղի տան իմաս-
տուն ուղղութեան առաջ: Յաջորդ-
թիւն եւ յարատեւութիւն:

Մ.

ՄԱՍՈՒԼ

Այժմ, երբ մօտիկ Արեւելքի հարցը
հրապարակից չէ վերացում եւ բազ-
մազան լուրեր են պատուով կարելի
պատերազմներ ժաման, մամուլը ա-
ռանձին ուշադրութեամբ հետեւում է
իրերի գրութեան ու աշխատում է ո-
րոշել Ռուսիայի դերը մօտիկ Արեւել-
քում:

Ռուսիոյ Սոցիալիստական Կուսակցութեան
կազմակերպչական վրայ կատար-
ուող անցքերի մասին, գտնում է, որ

բաշարելու է 5-6 օրով յետաձգեցին:

Այն այդ օրերը...
Պատգամաւորական Ժողովի նիս-
տերի ընդհատման ընթացքում մտած-
ւում էր այն պատմի մասին որ, վըճ-
ուել էր յանցապատժանքի համար:
Պատգամաւորներին իւրաքանչիւրը մի
պատիժ էր ստալարկում, որոնց շար-
քում սեղ չունէր ամենեւին մահա-
պատիժը եւ այդ ոչ միայն մեր՝ Հին
Հնչակեան՝ այլ եւ հակառակորդ վե-
րակազմեալ ֆրակցիայի յանցապատ-
նելի չկատարմամբ, չնայած որ 2-3 օր
առաջ կատարել էր նրանց երկրորդ
արեւնոտ փուլը՝ Նազարբէկի վրայ:
Շփոթարարից վերադարձն Գալ-
ֆանան ու Սագունին, եւ յայտնեցին
որ ձեռքից նաեւ նստելու, ինչ որ կա-
կածելի մարդ նոյնպէս նստաւ իրենց
հետ նաեւ եւ շարունակեց հետեւել մին-
չեւ Լոնդոն:

Նրա՛ք Լոնդոն էին հասել հոկտեմ-
բեր 25-ի երեկոյան:

Այս լուրը ըստ չղարմարեց մեզ:
Ամենքս զգում էինք, որ ինչ որ բան
գտնում էր մեր շուրջը: Գիտէինք որ
մասնաւորապէս վստահ էր սպանում
Սագունին, եւ այդ պատճառով էլ
բոլորս խորհուրդ տուցինք նրան զ. յ. շ.
լինել:

Ռուս պետութիւնը պէտք է թոյլ
չտայ Տաճկին մի թիզ անդամ չուա-
նել Պարսկաստանից:

«Մեր սահմանը Տաճկաստանի հետ մի
նահանգ է հայ բնակչութեամբ: Վանի
Իթիլիզի, Էրզրումի (Արեւելեան մա-
րզ) Դիարբէքի (հիւսիսային մասը)
ու հարեւան վիլայէթները՝ կեդրոն
են պատմական Հայաստանի: Հայերը
վաղուց արդէն եւ անաղոյ աշխատում
են Եւրոպայի առաջ, որ Տաճկաստանի
այդ մասը դարձուի ինքնավար նա-
հանգ, Տաճկաստանի իշխանութեան
տակ բայց որը կառավարուէր քրիս-
տոնեայ գնեւոր նահանգապետով:

Ռուսաստանին խիստ օգուտ կը լի-
նէր, եթէ կազմուէր ինքնավար նա-
հանգ, միաժամանակ պաշտպանող եւ
Ռուս եւ Պարսիկ սահմանագրութեւ
Դա կը լինէր երեւելի ցոյցանակ, որից
գիւրդութեամբ յետ կը դուրսէին Տաճկաս-
տանի բոլոր նուաճողական փոխընդ-
ուղած Ռուսիայի կամ Պարսկաստանի
դէմ:

Ինքնավար հայոց նահանգ ստեղծելը
կ'ոչնչացնէր պանթիքական զաղա-
փարը ու Տաճկաստանը կ'զարմէր ա-
մենաանվիաս երկիրը Ռուսաց համար:
Պարսկաստանի անձեռնմխելիութե-
թիւնը այդպիսով ապահովուած կը լի-
նէր աւելի քան որ եւ է դաշնագրով:
Իսկ Ռուսաց կովկասեան քահանայը
կաղատուէր գիւրդութեան շարու-
նակ պատրաստ լինելու անհրաժեշ-
տութիւնից:

Բացի դրանից, եթէ մենք այժմեանից
այս կամ այն պաշտօնական միջոցով
յայտնենք որ մենք ուզում ենք ինք-
նավար հայոց նահանգ ստեղծել, մենք
անապահ հաւանականութիւն կ'ունե-
նանք կարելի բարդութիւններու ժա-
մանակ: հայերը կը գիտենան, որ նը-
րանց հեռագրում սպասում է ինքնա-
վարութիւն եւ այդ ի հարկէ, շատ
կը թիթեւանէ եւ պատերազմական
եւ տակտիկայի խնդիրը Ռուսաստա-
նում:

Նոյնպէս մենք կարող ենք համոզ-
ուած լինել, որ Անգլիան այս կ'օգոր-
նացիան իրադրոյթի կը պաշտպանէ:

Ինքնավար հայոց նահանգը ազա-
տուած է Անգլիան այն վտանգից, թէ
Գերմանիան, Բաղդադի երկաթուղին

Սագունին սաստիկ տխուր էր: Հոկ-
տեմբեր 26-ին բոլորս՝ հաւաքուել էինք
Կնեստրն եւ վերսկսել մեր նիստերը:
Հերթական խնդիրն էր վճուել, թէ
ինչպէս պատեմել Սագունին եւ զօր-
ծակիցներին: Եղբայրացիութեան չե-
կանք: Ծաղից յետոյ էլ ի հաւաքեցինք:
Այս անգամ Սագունին բացակայում էր:
Այդ օրը օրը անձեռնադիւր էր եւ մա-
տախտապատ Լոնտոնի փողոցների մը
չու չը կարծես թափանցել էր եւ՝ մեր
հոգիների մէջ: Երեկոյան Ժողովից
ցրելիս՝ Կնեստրն առաջ պատահեցինք
Սագունին, որ, եթէ չեմ սխալուած,
բաղնիստ էր վերադառնում:
Բարեկեցիք ու հեռացանք դէպի մեր
տները:

Սագունին եւ Ե. Կաճարեանը միա-
սին ուղղեցին գէպի Նուեմբր Կրով
փողոցը ու 29-ի ապրում էր Սագու-
նին: Այդ փողոցը մի կողմնակի փողոց
լինելով, առհասարակ շատ խուլ էր:
Մանաւանք այդ երեկոյան:

Սագունին եւ ընկերակիցը, մինչեւ
նոյն փողոցի բերանը միասին գնալուց
յետոյ, Եփրեմը բաժանուած է ու գի-
մում գէպի Տիկ. Սապան-Գիւլեանի
տունը: որ գտնուում էր մօտակայ մի
այլ փողոցի վրայ:

(Շարունակելի)

հետեւալար ամեն միջոց գործ է դրել
որ նրանք ոչ մի յաջողութիւն չընտ-
նեն: Դրա համար գրել է խիստ չըր-
ջաբերականներ, որոնք գոյց է գրգռել
են տգէտ եւ կուսակցաւոր Հեղեկեան-
ներին:

Սագունին բնորոշ չէր էլ մտա-
ծում իրան արդարացիութեւ մասին, այլ
ընդհակառակը տեսնում էր:

—Ես այս ճանապարհով կարծեցի
փրկել կուսակցութիւնը, հետեւաբար
եւ՝ հայ Ժողովրդի ազատագրութեան
գործը: Իսկ եթէ Պատգամաւորական
Ժողովը գտնուում է իր այդ տակտիկան
վնասակար ու վատ՝ ես դնալ պատ-
րաստ եմ, խղճի կատարեալ հանդար-
տութեամբ, զնալ ընդառաջ Պատգա-
մաւորական Ժողովի վճարին:

Եւ սակայն, եւ նրա գործը կից եր-
կու ընկերները՝ Հ. Արզումանեան եւ
Ս. Տաշիրեան եւս՝ վերջին յայտնին
բան լքելով՝ յարձակողական դիրք ընդ-
նեցին, նա յուզուած ու վշտալի չեղ-
տով բացատրեց:

—Ես չեմ գործադրում մանկամիտ ու
անգոյն գործիչների ներկայ գոտալը
քութիւն վրայ: եւ արհամարհելով դը-
րանց՝ խնդրում եմ ինձ դուրսէլ՝ այս
տառախառնու ճանաչել՝ ամենամանր
ամենապատշաճ անհրաժեշտ լինողները

մամբ: ես իմ կեանքի գնով պ'օրտա-
տաւոր եմ տուած:

Հ. Արզումանեան եւ Ս. Տաշիրեան
թիւում հաւի նման, այդ ժամանակ
Ժողովաւորների Տի անկիւնում քաշ-
ւած, չը գրելին ինչ պատասխանել:
Ժողովը խորհրդաւոր ծանր լու-
թեան տակ՝ ընկճուած, մի ու եւ է ելք
էր փետուած, ահա սուրհանդակը մի
հեռագիր բերեց:

Ա. Նազարբէկը վերադարձում է Շը:
վէյց սրիայի Կլարան քաղաքում:
Պատգամաւորներս կայանկանաւոր ե-
ղանք:

—Սկսեցին, գոչեց Ուսուցիչը, եւ սա
երկրորդն է (հեղեկ):

—Աստուած երրորդից, չորրորդից
ազատի, զլուխը թափ տալով ձայնակ-
ցեց Համբը:

Թշուառներ՝ կարծես նախազգում
էին, որ մի քանի օրից յետոյ, իրանց
վրայ էլ պիտի բարձրանար ու իջնէր
վրէժխնդիր ու անիծւած ձեռքը:

Վճռեց իսկոյն ուղարկել Գալֆա-
նանին Շէյքարիա, հարկաւոր օգնու-
թիւնը հասցնելու վերադարձ ընկե-
րոյ:

Սագունին իր ծախքով ընկերացաւ
Գալֆանեանին:

Մեր Ժողովները մինչեւ նրանց վե-

կարող է հասնել մինչև Պարսից ծոց:
Յամենայն դեպս առաջարկում մի-
ջոցները չեն կարող ոչ մի դեպքում
վնասել մեր շահը»:
Հրապարակ հեռագրեր են, եթե դիպ
լուծարարի նոր դոն չը գառնայ հա-
յոց հարցը:

«Հայրենիք»

Ա Ձ Դ

Նորակազմ երկսեռ ԵՐԳԵՑԻԿ ԽՍՀ-ում
կը պատրաստուի յառաջիկայ չարաթի
գիշեր մայիս 10-ին Լէօի 25-ամեայ
գրական յորելանի առթիւ Երաժշտա-
կան երեկոյի (Գոնգէթ) մը տալ ղե-
կավարութեամբ Պ. Բ. Կանաչեանի եւ
մասնակցութեամբ Օր. Ամիրսանեանի:
Կը յուսանք որ Վասնայի յարգոյ
հայ հասարակութիւնը պիտի քաջալի-
րէ մեր այս ձեռնարկը:
Պատմա նաեւ մօտ ազգայի մէջ
Գոնգէթ մը եւս պիտի տայ ի նպատակ
Հայաստանի Սովետացի:

Ի դիմաց երկ. երգ. խմբի
Առնանգար
Համբիկ Ա. Կարապետեան
Վասնա, 1 Մայիս.

ՀԱՎԱՏՈՒՄ

ԹԻԻՐԻՑԻԱ

Բոս էլլիսի Պապ Աւիյէ վեր-
տիյի նօթարձանա թիւրքիւնը
Անատոլու հատուտընտա վուգու-
պուլան թէտապիրի ասքերիյէսի-
սինէ աթֆ քէլամ իլէ թիւրքիա-
նըն Աճէմ թարաֆընտա վուգու-
ի ճիթիմալտան օլաճաք ֆէնալըդ-
լարը պէհանէ իլէ իրան սինօ-
րընտան ասքերիյի սօգմաք նի-
յէթի օլուպ օլմադընը պիր ի-
սան սիյասիյէթլէ սիվալ իտիյօր:

—Հալէպտէն չէքիլէն պիր մու-
հիմ թէլէկրաֆիս կէօրէ պէհինճի
օրտուըն թէհգիհաթանա (ուսով
ցընել) մէմուր վէ միւֆէթիթի
օլան պիր ալման զապիթի կէչէն
հաթիմա Հալէպէ վաճըլ օլմուշ վէ
օրատան սօգրու Սիվալա հարէ-
քէթ իթմիշ տիր:

—Իսթանպուլտան պիր մէնպիի
մէվուգտէն ալլան մալիմա-
թա կէօրէ սէրասքէր գաբուսը
էրզրում վէ էրզրինկեան թարաֆ
լարընտա ֆէվզէլատէ պիր շալ-
րէթլէ թէտապիրի ասքերիյէ իճ-
րասընա տէվամ իտէյօր իմիշ:

—Սուլթան քէնտի նաւարըն
օլան պազըք վէ սալիքէ Բատէն-
լէրտէն սէքիլ առէտինին մու-
վազաթէն իմթիյալարընր Բա-
րիզ պանգալարընտան «Մերա
պօ» պանգասընա իհալէ էլլէմիշ
օլտըլարը իսթանպուլտան չէ-
քիլէն պիր թէլէկրաֆտան անլա-
շըլըշ տիր:

—Էրէլլի վէ Զուհուլտաք մէ
ոէլէլէրին հալ վէ ֆաւըլ իշին
սապըգ սատրապալ ֆհամիլ բաշա
նըն թահթը ըիյասէթինտէ Իս-
թանպուլտա պիր զօրիսին թէչ-
քիլ էլլէմիշ տիր:

—Էլլորա ասքերիլէրինին Կի-
րիտաէն չէքիլմէյէ սէպէպտէն
Պապ Ալի պէօլիւք տէվէթլէրէ
բօթէթլէ կէօն.էրտի Բօթէթլէ-
տէ զիք օլընիյօր տէվէթլէրին
Կիրիտաէ օլան վազիթէլէրինի
սուլթանըն հաթիլիյէթինի վէ
օրատա պուլընան իսլամ էհալի-
նին ճան վէ էմաք մէսէլէլէրի:
Պապ Ալիինին ալտըլարը հապէր-
լէրէ կէօրէ Կիրիտաէ իտիթի-
յանյար թարաֆընտան իսլամա-
րա գարըլ պէօլիւք պիշ նիւմա-
յիշ թէրթիկ օլընմագտա իմիշ:
Սօն կիւնլէրտէ Բէթիմօ ճիվա-
րընտա 80 եաշընտա պիր իսլամ
գաթլ իտիլմիշ տիր:

—Պէրլին 4 մայիս. — «Պրանք-
ֆօրթէր Յայթուէկ» կազէթաւ-
նըն Իսկիւտարտան (Ալպանիս)
ալտըլը հապէրլէրէ նազարէն,
1400 ասքերլէր քէնտի զապիթ-
լէրիլէ պէրապէր իսեան իտուպ
թէլէկրաֆիսանէյի զապիթ իթտի-
լէր: Մուխապէրաթ միւնգաթի
օլմուշ տըր ասքերլէր քէնտի աս-
քէրլիք միւնտէթիինի (7 սէնէ)
իքմալ իթմիշ օլտըլարընտան
սէրպէթ պրազըլմալարընը վէ
զապիթլէր տալի ալթը ալտան
պէրի վարա ալմադըլարընտան
մաաշլարընը թալէպ իթմէլտէ
իմիշէր: Միւթէտարթի իսթիւ-
լըն էօնիւնիւ ալմալա միւքթէ-
տիր տէյիլ տիր: Զապիթլէր կէօմ
րիւկի զապիթ իթմէկէ թէհտիտ
իտիյօրար: Շիմալիյէ գատար
25000 ֆրանք զըյմէթինտէ մալ
զապի վէ եաշըլ իթտիլէր: Պու-
մալար աշիքեարէ մէզաթ իտուպ
սաթիւլար: գատապանըն վազի-
յէթի բէք ֆէնա հալտէ տիր:

ՏԱԽԻԻՅԷ

Սօֆիատաքի ինկիլիզ բօլիթի-
քա մէմուր, սըր Պուգօնան կէ-
չէնտէ պէկիր իլէ Սօֆիա ճիվա-
րընտա սէքիլ ֆիլօմէթիթիսա գա-
տար ֆիմիլիսը իլէ պէրապէր
կէչտիկի զէման պէկիր Էրքէրէք
մումալէյի իւզէրինտէն ալմա-
սիլէ ալաշընըն պիրի զըրըլա-
րաք, ֆիպլթօնլա, Սօֆիանա կէ-
թիթիլէր տիր:

—Շիմալիյէ գատար իճրա ի-
տիլէն պէլէտիյէ վէ սալիք ին-
թիլապարընտա էքսէրիյէթի
հէպի տիմօրթարթլարըն իհալ օլ-
տըլարընը վէ օթուպ սէնէտէն
պէրու պուըն հիշ պիր հիւքիւ-
մէթ տէվրինտէ էմալը կէօրիւ-
մէտիկինի Սօֆիա մաթպուլարըն-
տա օգուընըշ տըր:

—Պիլիպտէ տալի մուխալիֆ
ֆըրպարը պէլէտիյէ ինթիլա-
պընտա իթիֆաք իթմէք իւզրէ
շիտտէթլէ միւքէքէրաթտա պու-
լընտըլարը իշիտիլիշ տիր:

Բ Ո Ւ Ս Ի Ա

Պաքուտան վարիտ օլան հա-
պէրլէրէ նազարէն Աճէմ սընօ-
րընտան Մէհմէտ Գալի խան գօ-
մանտաընտա 20 պին իրանը
մուսալլահ օլաշըլ հալտէ Բու-
սիա հիտուտնի թէհալիլ օլ-
տըլարընտան, պուլարա գալը
ժէնէրալ իսիարաքի գօմանտաըն-
տան իքի թապուր բուս ասքերի
կէօնտէրիլմիշ տիր:

—Բէթերպուրկտան վարիտ
պիր թէլէկրաֆիս պինայէն Բուշ-
սիա պահրիյէ նազարէթի Գա-
րատէնիլ տօնանմասը Սէվաստա-
բօլ էօնիւնտէքի կէմիլէրինի թէհ
հիլէ քէմալ ֆիլիլմալիա չալըշի-
յօր:

ԱՃԷՄԻՍՏԱՆ

Ճաքօմիանըն Գօրէայա նէթա-
գըմ գօլ աթտըլը մալիւ տիր:
Կէչէնլէրտէ Գօրէա գալընը թալի
թընտան իսգաթ վէ խալլ իտէն
ճաքոնիա, պու տէֆա Գօրէա վալ-
թալթընտա հալէ օթուրան գը-
րալը պէրայ թէտալի ճաքօնիա-
յա չալըլըլըշ տըր: Այնի զէ-
մանտա Գօրէանըն նազարը իտա-
րէսինի գօրէալըլարտան ալուպ,
ճաքօն մէմուրարընա թէսլիմ
իլլէմիշ տիր: Պու հէսապա Գօ-
րէայը գաթիլէն ճաքօնիանըն եէք
զապիթընա կէչիլիշ տիր:

Ինկիլիզիւ

Լէնտրատա Բաթէր շիրքէթի
Մաքէտոնիա մէսէլէսի իւզէրինէ
ինկիլթէրանըն եէնի պիր մալի
քիթապ նէշը էլլէտիլինի խա-
պէր վէրիյօր: Պու քիթապտա կէ-
չէն 1907տէնէտէն 1908 տէնէսինէ
գատար օլան վուգուլար եա-
շըլը իմիշ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻԷ

—Պրանա թիւճարընտան
Կիւսթալ Ատոլթ նալընտա պիր
զէնկին տէօրթ միլիօն ֆր. թու-
թան սէրվէթինի, Բարիզ «Սէօռ-
Պօն» տարիլ ֆիլոսոֆիա հէտիյէ
իտիլմէսինի վասիլթ իթմիշ տիր:

—Ալիյան սինօրընտա օլան վու-
գուլթտան սուլալը Գերմանիա
կազէթալարը Ալիյան իլէ ինկիլիզ
արաւընտա պուըն պիր մուհա-
րէպէ մուգատտէմէօի օլտըլընը
Էրզրապ, Ալիյանլըլարըն Անկի-
րուս մուգալէլէնամէսինտէն խօշ-
նուտ օլմադըլարը վէ մուհաթէ-
պէյէ սէպէպ օլաճալընը պէյան
իտիյօրար:

—Սիլվա, 4 Մայիս. — Միւսի-
մանլար հիւքիւլ իթտիլէր. ինկի-
լիզ ասքերլէրի իւզէրինէ 8էօրթ
սահաթ տէվամ իտէն պիր տէհ-
չէթլի գալկալա ինկիլիլէրտէն
9 էօրիւ վէ 23 եարէլի տիւշտի,
իսլաւարտան չօք թէլէթիլ:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԻ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏՈՅ		
Վալիս	100 ֆր.	19.50-1120
Արապա	57-62 լիպ.	12/15, 30
ԱՐԲԱ		
Վալիս	100 ֆր.	13/13.50
Արապա	45-52 լիպ.	8/8.80
ԵՈՒԼԱՅԱՐԱՊԱ	33-36 լիպ.	5.- 5-40
»	100 ֆր.	10/10.50
ՉԱՎՏԱՐԱՐԱՊԱ	52-57 լիպ.	9.- 10/10
ՅԱՍՈՒԼԵԱ	100 ֆր.	15-16
ՏԱՐԸ արապա		7. 60 -8. 40
ԲՕԼՕՁ արապա	55-60 լիպ.	16.17
ՄԻՍԻՐ		10.40/11.40
Կիւնտէ վալիս	15/26	վէ 40-50
» ապա կէլմէքտէ.	վալիս մուսմէ-	
լէս արապա	20 ֆր.	արապա մու-
ամէլէսի քէզա	նարապա	20.

ՊԱԳԱԼԱՅԷ

Վարնա ընացաընտա պազալիլ	
մալլիլըն պու կէնքի ֆիլաթիլ, ալմուշ	
ֆրանք իլէ	
» ԱՆՎԷ	1.95- 2.20
Շէլիլի նէմէ	90
Շէլիլի քէմալ	46.-
Բիլիլի ճէնօվա չուվալ	45.
» Պիլիպէ	
» Ինկիլիզ	34.50
Բիլիլի	50.
ԿԱՁ Սահալը	10.70
Չէթիլի կաղը քիւ	1.25. 1.30
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիլ	75.
ԵՈՒՄԱՐԹԱ 100 աթիլի	4.80

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԵԻ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

ՎԱՐԳՈՒ

քննական յայտնի աշխատութիւնը

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ

Հ. ԳՐԱՆԵՆԱԳՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Վերագրով. որոն հասցրովը պիտի
խնամուին եղբայրսպանութեան զոհ
Վարդի որոն տերունի զսպանեց
Եւ ընտանիքը:

Գրքի գինն է 1.50 ֆր. ԿԱՆԻԿ
Գինիւ համար պետք է գիմիլ
այս հասցեով:

Մասնա Վա. Գ. Պարիլեան
Ուլիցա Ռատինա թիւ 19
(Պուլկարիա) Վառնա

Շարժումին կեքք չը կող օրինակ:
նիլը անվաւը են:

ԹԻՐԻՖԻՍ ԸՆԴԻՄԱՒԻՐ ՏԱՐԵՐԻ

Ա. ԳՐԱԿ

գրեց

ՀԱՄԱԿԱՆ ԱՐԱՄԵԱՆՑ

Այս առնուին տակ՝ լուս պիտի տես-
նեն յաջորդական կերպով չարք մը
պրօքիւրնի որոնցմով հեղինակը թուր-
քիոյ ընդգիմա զիր տարրերու պատմա-
կան, քաղաքական ու անտեսական
պայմանները սլէքի առջեւ ունենալով
կը մատնանչէ այն չարքի քննը որոնք
«Ճշգրտած ու վաղահաս համբարշտու-
թեան մը պարագային» կը վառնան
հայկական դատին բնաւ որոն ինչը

Գինն է 30 ՕՆՆ.

Գինիլ Պ. Գալֆանեան

Ռուսիոյ ք

Տպարան «Իրատուն»-Վառնա

Издатель: Д-ръ М. Торосиян